

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2003/72

Karar Sayısı:2004/24

Karar Günü:17.2.2004

Resmi Gazete tarih/sayı:29.07.2004/25537

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Kurşunlu Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 5.6.1986 günlü, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun 41. maddesinin dokuzuncu fıkrasının Anayasa'nın 2., 37., 125. ve 155. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Ustalık belgesi olmadan işyeri çalıştırdığı gerekçesiyle 3308 sayılı Kanun'un 41. maddesine göre kesilen idarî para cezasının kaldırılması istemiyle yapılan başvuru üzerine uygulayacağı kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

İtiraz konusu 5.6.1986 günlü, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun 41. maddesinin dokuzuncu fıkrası şöyledir:

"Verilen para cezalarına karşı cezanın tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde yetkili Sulh Ceza Mahkemesinde itiraz edilebilir."

B- Dayanılan ve İlgili Görülen Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa'nın 2., 37., 125. ve 155. maddelerine dayanılmış, 140. ve 142. maddeleri ise ilgili görülmüştür.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Aysel PEKİNER, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU ve Mehmet ERTEN'in katılımlarıyla 11.9.2003 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararında, hukuk devletinin en önemli özelliklerinden birisinin idarenin yargısal denetime tabi kılınması olduğu, bu ilkenin ancak adli yargıdan ayrı olarak idari yargı denetimiyle

gerçekleştirilebileceği, ayrı bir idari yargı sisteminin kabul edilmesi halinde kamu hizmetlerinin görülmesinden doğan uyuşmazlıkların idari yargıda görülmesi gerektiği, Anayasa'ya göre hiç kimsenin kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamayacağı ileri sürülerek itiraz konusu kuralın iptali istenmiştir.

İtiraz konusu Yasa kuralında 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nda belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen kişi ve kuruluşlara mahalli mülki idare amirleri tarafından verilen para cezalarına karşı yetkili sulh ceza mahkemelerinde dava açılabileceği öngörülmektedir.

Anayasa'nın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik bir hukuk devleti olduğu, 125. maddesinin birinci fıkrasında da idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık tutulduğu vurgulanırken, tüm yönetsel işlemlerin yargı denetimine tabi olması amaçlanmıştır.

Öte yandan, Anayasa'nın 140. maddesinin birinci fıkrasında, "Hakimler ve savcılar adlı ve idarî yargı hâkim ve savcıları olarak görev yaparlar"; 142. maddesinde "Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir"; 155. maddesinin birinci fıkrasında da, "Danıştay, idarî mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idarî yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar" biçiminde yer alan kurallar adli ve idari yargı ayırımının Anayasa'da benimsendiğinin kanıtıdır.

Anayasa'nın yukarıda belirtilen maddelerinde öngörülen düzenlemeler nedeniyle idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda yasakoyucunun geniş takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. İtiraz başvurusuna konu olan idari para cezası, kamu gücünün kullanılmasıyla ilgili ve yasada belirtilen kurallara uymayanlara idari bir yaptırımın uygulanması niteliğinde olduğundan, çıkacak uyuşmazlıkların çözümünde de idari yargının yetkili kılınması gerekir.

Bu nedenle, itiraz konusu kural, Anayasa'nın 2., 125. ve 155. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 37. maddesi ile ilgisi görülmemiştir.

B- Kararın Yürürlüğe Gireceği Gün Sorunu

Anayasa'nın 153. maddesi ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesi uyarınca, yasa, kanun hükmünde kararname veya TBMM İçtüzüğü ya da bunların belirli madde veya hükümleri iptal kararının Resmî Gazete'de yayımlandığı gün yürürlükten kalkar. Ancak, Anayasa Mahkemesi iptal kararı ile meydana gelecek hukuksal boşluğu kamu düzenini tehdit veya kamu yararını ihlal edici nitelikte görürse, boşluğun doldurulması için iptal kararının yürürlüğe gireceği günü ayrıca kararlaştırabilir.

İtiraz konusu kuralın iptaline karar verilmesi ile meydana gelen hukuksal boşluk kamu yararını olumsuz yönde etkileyecek nitelikte olduğundan, yeni düzenleme yapması için yasama organına süre tanımak amacıyla iptal kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmesi uygun bulunmuştur.

VI- SONUÇ

A- 5.6.1986 günlü, 3308 sayılı "Mesleki Eğitim Kanunu"nun 41. maddesinin, "Verilen para cezalarına karşı cezanın tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde yetkili Sulh Ceza

Esas Sayısı:2003/72
Karar Sayısı:2004/24

Mahkemesinde itiraz edilebilir." biçimindeki dokuzuncu fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

B- İptal edilen fıkranın doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Yasa'nın 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK BİR YIL SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE,

17.2.2004 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Mustafa BUMİN

Üye
Sacit ADALI

Üye
Ali HÜNER

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ertuğrul ERSOY

Üye
Tülay TUĞCU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Mustafa YILDIRIM

Üye
Cafer ŞAT

Üye
Fazıl SAĞLAM